

Beskrivelse af specialet Fysioterapi i Arbejdsliv

Specialets problemfelter, målgrupper og det fysioterapeutiske indsatsområde

Specialets grundlæggende problemstillinger og relevans for fysioterapi

Specialets omdrejningspunkt er "arbejdsliv", hvorved forstås følgende:

1) Den del af et individs liv som foregår på arbejdsmarkedet samt 2) den del af et individs liv, der har til formål at understøtte individets vej ud på arbejdsmarkedet.

Indenfor den del som omhandler individets liv på arbejdsmarkedet, ligger specialets fokus på arbejdsmiljø. I forhold til den del som har til formål at understøtte individets vej ud på arbejdsmarkedet, har specialet fokus på den beskæftigelsesindsats, som skal sikre den enkelte borger størst mulig tilknytning til arbejdsmarkedet - herunder også den arbejdsmarkedsrettede rehabilitering.

De to områder vil ofte være forbundet eller finde sted i forlængelse af hinanden, ligesom at de grundlæggende problemstillinger, målgrupper og fysioterapeutens rolle, i mange tilfælde kan være ens eller sammenlignelige.

Specialets målgrupper

Overordnet retter specialet sig mod individet, arbejdspladsen, arbejdslivet og til dels også fritidslivet og balancen mellem disse. Der arbejdes særligt med identifikation og risikovurdering og i mindre grad med traditionel fysioterapeutisk diagnostik.

Følgende målgrupper indgår i det fysioterapeutiske arbejde indenfor arbejdsliv:

- Individet (såvel på som udenfor arbejdsmarkedet), grupper af medarbejdere og ledelsen
- Arbejdspladsens fysiske rammer
- Organisationer, herunder arbejdsmiljøorganisationer
- Arbejdsprocesser/arbejdsredskaber
- Andre arbejdsmiljøaktører og interesseorganisationer, såsom branchearbejdsmiljøråd, Arbejdstilsynet og Arbejdsmiljøforskningsfonden
- Jobcentre, faglige organisationer og A-kasser

Fysioterapeutens indsatsområder

Fysioterapeuten med speciale indenfor den del af arbejdslivet som fokuserer på arbejdsmiljø, rådgiver de beskrevne målgrupper om arbejdsmiljø, herunder ergonomi, trivsel og sundhed. På beskæftigelsesområdet kan fysioterapeuten varetage den samme opgave, mens rådgivning om, hvordan individet bedst muligt vil kunne opnå tilknytning til arbejdsmarkedet samt undervisning og vejledning i forbindelse hermed, også kan være en del af fysioterapeutens rolle.

Særligt på arbejdsmiljøområdet ydes rådgivningen primært på gruppe-, ledelses- og organisationsniveau og sekundært på individniveau, mens det på beskæftigelsesområdet ofte foregår i omvendt rækkefølge. Rådgivningen ses primært som en forebyggelses- samt en sundhedsfremmende tilgang og i mindre grad behandlende.

Fysioterapeuten med speciale indenfor arbejdsliv bidrager til, at det arbejde, som borgere, der er på arbejdsmarkedet deltager i, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Ligeledes bidrager fysioterapeuten til at sikre, at den proces som skal hjælpe borgeren frem til beskæftigelse i videst mulige omfang finder sted med udgangspunkt i borgerens ressourcer og behov.

Dette gøres ved, at fysioterapeuten:

- Afklarer og vurderer borgerens ressourcer og muligheder i forhold til arbejdsmarkedet
- Identificerer og risikovurderer problemområder i forhold til at opnå godt arbejdsmiljø, trivsel og/eller fortsat arbejdsmarkedstilknytning
- Fastsætter mål og målgrupper
- Udarbejder problemløsende, forebyggende og/eller sundhedsfremmende indsatser
- Opstiller evalueringsparametre
- Implementerer og monitorerer indsatser samt evaluerer og justerer indsatser.

Fysioterapeuten indgår eksempelvis i følgende processer:

- Afklaring og udvikling af bio-psyko-soziale ressourcer i forhold til arbejdsmarkedet
- Forebyggelse af muskel- og skeletbesvær via ergonomiske tiltag som indretning, indstilling af inventar/maskiner samt individuel ergonomisk rådgivning
- Forebyggelse af stress gennem tilrettelæggelse og organisering af arbejdet, herunder råd om og/eller tilrettelæggelse af fysisk aktivitet
- Tværfagligt samarbejde
- Registrering, analyse og forebyggelse af arbejdsulykker, arbejdsskader og erhvervsbetingede lidelser
- Sundhedsfremmende indsatser på alle organisatoriske niveauer (individ, gruppe, ledelse og organisation)
- Undervisning, instruktion og oplæring
- Sundhedstjek/screeninger
- Facilitering af udviklingsprocesser
- Trivselsindsatser
- Indsatser for psykosociale forhold på arbejdspladsen

Specialiserede kompetencer

Særlig viden og kompetencer knyttet til specialet

For at arbejde hen mod specialiseringen i Fysioterapi i Arbejdsliv kræves viden og kompetencer med udgangspunkt i principperne for evidensbaseret praksis, organisatorisk viden og erfaring med fysioterapeutiske indsatser i relation til arbejdsliv som defineret indledningsvist.

Nedenfor gives en række eksempler. Listerne er ikke udtømmende.

Fysioterapeuten med speciale indenfor arbejdsliv skal have en bred viden om forhold som gør sig gældende i forbindelse med længerevarende fravær fra arbejdsmarkedet samt af arbejdsmiljøproblematikker i forskellige brancher og i relation til ledelse og organisation. Derudover skal fysioterapeuten have kendskab til den lovgivning, som sætter rammerne for praksisområdet. Fysioterapeuten skal således have:

- Bred viden om arbejdsmiljøudfordringer og hvordan nyeste forskning inden for arbejdsmiljø kobles til praksis
- Indgående kendskab til arbejdsmiljøloven samt relaterede bekendtgørelser, vejledninger og praksis i forbindelse med tilsyn (arbejdstilsynets virke)
- Viden om arbejds- og miljømedicin
- Indgående kendskab til forebyggelse, sundhedsfremme inden for arbejdsmiljø og erhvervsrelaterede sygdomme
- Viden om fysiske, psykiske og sociale løsningsmuligheder ved ergonomiske problemstillinger set i en organisatorisk kontekst
- Bred viden og forståelse for organisatoriske forhold
- Forståelse for betydningen af tværfagligt og tværorganisatorisk samarbejde

-
- Bred viden om forebyggelse og sundhedsfremme både på organisatorisk-, ledelsesgruppe- og individniveau
 - Bred viden om forhold som kan vanskeliggøre tilbagevenden til arbejde
-

Særlige kliniske kompetencer knyttet til specialet

Fysioterapeuten kan:

- Identificere, analysere og intervenere i relation til fysiske, psykiske og sociale arbejdsrelaterede belastninger eller problemstillinger som vanskeliggør deltagelse på arbejdsmarkedet
- Kortlægge/afklare, analysere og vurdere, fysiske, psykiske og sociale arbejdsrelaterede belastninger
- Rådgive om hensigtsmæssige initiativer på arbejdspladsen, som virker symptomreducerende og forbedrer funktionsniveauet hos medarbejderen på trods af sygdom, samt initiativer, som virker arbejdsfastholdende og styrker livskvaliteten
- Rådgive om relevante arbejdsområder ud fra en vurdering af individets samlede ressourcer og muligheder
- Rådgive om relevante tiltag og processer som understøtter tilbagevenden til arbejde (planlægning)
- Rådgive individet om relevante behandlingsmuligheder
- Indgå i samarbejde med sygemeldte arbejdstagere om vurdering af ressourcer til at vende tilbage til specifikke opgaver og vurdere om opgaverne skal ændres
- Identificere komplekse såvel som ukomplicerede fysiske risici på arbejdspladser eller i en specifik arbejdsopgave
- Opsætte løsningsmodeller og prioritere handlinger for løsning af en arbejdsmiljøproblemstilling
- Rådgive om og igangsætte initiativer, der fremmer arbejdstagernes sundhed gennem livsstilændringer, fysisk aktivitet i arbejdstiden og i fritiden (i grupper eller individuelt)
- Navigere i feltet mellem arbejdsgiver og arbejdstager på en sådan måde at arbejdstagers fortrolige oplysninger og personlige problemer respekteres
- Navigere i feltet mellem individet og aktører i beskæftigelsesindsatsen
- Gennemføre kvalitative og/eller kvantitative kortlægninger af art og omfang af arbejdsmiljøproblemer i en virksomhed
- Have forståelse og evner til at inddrage alle relevante parter i problemidentifikation og udarbejdelse af løsninger
- Udarbejde ulykkesanalyser og formidle resultaterne til interessenter
- Rådgive om systematisk arbejdsmiljøledelse
- Analysere og vurdere og derudfra rådgive om de arbejdsmiljømæssige aspekter ved nybyggeri og ombygning

Erfaringsområde indenfor specialet

Fysioterapeuten skal have bred erfaring inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsrelaterede områder og inden for beskæftigelsesområdet.

Særligt kendskab til specifikke sygdommes progression

Særligt indgående kendskab til muskuloskeletale og psykosociale problematikker relateret til arbejdslivet - herunder fysisk og psykisk stress.
